

* V Galiciji so zaradi živinske klaje v grozni stiski; kmetje so že več tisoč konj pobili ali pa jih zapodili iz hlevov, ker nimajo klaje za-nje; konj po 1 gold. je dobiti, kolikor jih kdo hoče.

* Zoper glasovitega Štajerskega goljufa Brandstetterja je preiskava dognana. Po „Tagespošti“ je ustavovrni mož za 123.000 gold. naredil goljufnih menjic (wechselnov).

* Matici Srbski je Ogersko ministerstvo zapovedalo, da se mahoma mora iz Novega Sada preseliti v Pešt, sicer se uprava njenega premoženja izroči Srbski občini v Peštu. — Tako Magjar spoštuje narodno pravo Slovanov!

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

V.

Mati ga izdá.

(Dalje.)

„Vdova je bila bogata. Vam je znano, koliko je imela ali utegnila imeti?“

„Po mojem prepričanju in po tem, kakor je z denarjem kupčevala, bi jo bil sodil na 40.000 do 60.000 gold.; mogoče pa, da je premogla še več.“

„Kje je imela ta denar naložen? V obligacijah ali v dolžnih pismih?“

„Obligacij mislim, da ni imela, ker so ji nesle premalo obresti. Veliko pa je imela pri ljudeh, vse drugo pa najbrže shranjeno na kakem varnem kraju, ker ni nikomur zaupala.“

„Tedaj ne veste, kje bi bila hranila večje zneske?“

„Tega ne vem, ker v tem obziru meni ni nič več zaupala, ko drugim.“

„Pri preiskavi hiše smo našli v njeni postelji železno škrinjico z razbitim pokrovom, a bila je čisto prazna. Ali je morda tu hranila svoj denar?“

„Mogoče! Podobno bi ji bilo to.“

„Kako bi si vi razložili to, da nismo našli v hiši nikakega denarja, pa tudi ne menjic, ne dolžnih pisem, ne zapisnika dolžnikov?“

„Hm! Da denarja ni bilo najti, to ni čudno, ga je pač hudodelnik vsega pobral. Toda čemu bi mu bile menjice, dolžna pisma in zapisnik dolžnikov, tega ne razumem. K večjemu napoti pri begu.“

„Vam se nič ne dozdeva, kdo bi bil ropar in morilec?“

„Kako li? Sovražnikov je pač imela dosti, a kdo bo vse poznal in kateri bi se mogel zmožen zdeti tega strašnega djanja! Ravno tako je lahko dolžiti vse mesto, kakor kakega posameznega človeka, dokler se pravi ne najde.“

Po nekaterih manj važnih vprašanjih poslovim odvetnika. Na-me je napravil ta človek neprijeten vtis ne le zavoljo svoje unanije podobe, kazajoče trdo srce, ampak še bolj zaradi umazanega opraviila z umorjeno oderuhinjo. Koliko solz, koliko kletev odrtih revežev je imel ta mož na vesti!

Za njim vstopi edina prijateljica ranjce vdove, katero sem bil tudi k sebi povabil, ženska neprijetne podobe, da malo takih. Imenovala se je vdovo Dolarjevo. Če je res, da v grdem telesu prebiva hudoben duh, je morala ta ženska biti prav peklenške hudobnosti. Od

nje sem malo zvedel, kar bi mi bilo služilo pri preiskavi, le temu je oporekala, da bi bila umorjena vdova bogata. Po njenih mislih se je z razposojevanjem denarja le pečala, ker od pičle penzije ni mogla živeti. Tako si je „kak krajcarček“ pridobila.

Meni ta izpovedba starke ni bila všeč. Čemu je ona edina tajila to, kar je bilo sploh znano? To ji tudi očitam in pristavim, da je njen doktor ravnokar pritrdil, da je bila zelo bogata. Kako bi to edino nji, ki je bila bolj znana z umorjeno, ko vsak drugi, ne bilo znano!

„Ej, kaj ljudje vedó“, se odreže starka z neprijetnim glasom, „kaj vé doktor! Vsi so enaki. Če vidijo pri komu le krajcar, brž zaženo hrup, da ima tisuče. Haha! Kje li bi bila vzela, prosim vas, bogastvo pri teh malih obrestih!“

Jaz odpravim zoperno starko in jamem vse, kar sem zvedel, sestavljati si v duhu, da bi si po tem napravil načrt za preiskavo. Toliko je jasno, da je hudodelnik prebrisana glava in da si je načrt napada na drobno premislil, toraj to hudodelstvo ni bilo njegovo prvo. Storjeno je bilo z nenavadno predrznostjo pri belem dnevu, toraj je moral hudodelnik poznati vse okoliščine, vse prostore hiše, vse navade vdove; znano mu je moralo biti to, kar razen deklet nobenemu človeku, namreč, kje ima vdova denar spravljeno. Ko bi tega ne bil vedel, bi bil potreboval več časa za dovršenje hudodelstva ali pa ne bi bil vsega pobral. Ali pri vsem tem, kako je prišel v hišo ali marveč, kako pobegnil z nje, da ga ni nihče zapazil? Vrata ima hiša le ena in sicer na cesti, kjer pa so bila očitna več ko dvajsetim ljudem, ki so vsi enoglasno trdili, da se od desetih do dvanajstih niso odprla. Okna, kar jih je bilo na druge strani, so bila z železjem zavarovana, pri natančni preiskavi hiše znotraj in zunaj smo našli vse v navadnem nepoškodovanem stanu. Toraj hudodelnika po storjenem hudodelstvu ni bilo mogoče drugače uiti, ko skozi dimnik, ali tu bi ga bilo videlo tudi več sosedov, ker sta dimnik in streha jako visoka. Videl ga pa ni nobeden, dasiravno so na sosednem dvorišču tesarji delali. Sploh ni zapustil za sabo ne najmanjšega sledu.

Pa tudi na drugem potu je bila preiskava težavna. V mestu ni zmanjkalo zadnja dneva nikogar, tudi ni bilo nobenega, na katerega bi bil mogel leteti količkaj opravičen sum. Toraj sem se najbolj zanašal na ranjeno deklo, ki pa je v bolnišnici ležala še vedno v nezavednosti; dokler od nje nič ni zvedeti, bo težavno kaj izdatnega lotiti se, da bi zasledil hudodelnika, če mi sreča sama na pomoč ne pride. Zdaj pa nimam še nobene podlage, ne vem kje lotiti se preiskave.

Umor stare oderuhinje, to se lahko misli, je napravil po mestu velik hrup. Obžaloval je ni menda nihče, pač pa nasprotno. „Kaj ji pomaga zdaj, da je ljudi tako neusmiljeno drla!“ To je bil skoro splošen glas, le deklo so milovali. Ko se je pa zvedelo, da je morilec vničil ali sabo vzel vse menjice, dolžna pisma in zapisnik dolžnikov, so bili občutki še bolj različni. Tisti, ki so ječali v pestéh pijavke, so si veselili mli roke in molčali, drugi pa so celo rekli, da je morilec dobitnik, ki je rešil več ko sto ljudi iz stisek, ker je vničil vse dokaze dolga. Da pri takih okoliščinah na pomoč prebivalcev pri iskanju hudodelnika ni bilo dosti zanašati se, to bo vsakemu jasno. Tem teža toraj moja naloga.

(Dal. prih.)

Naši dopisi.

V Gorici 2. jan. — Najvažniši dogodek preteklih dni je koncert v gledališči 30. u. m. To je drugi

pot, da so se slišali slovenski glasovi v našem gledišči, in prvič, da se je poskusilo pevsko društvo „Slavec“. Prvič (lani: šlo je za dobrotne namene) je bilo slovensko petje le nekako privržek v mednarodnem koncertu; ta pot je imel „Slavec“ iniciativo. Omenil sem že, namreč, da je bil sprožil gosp. insp. Klodič misel, da bi se „Slavec“, ko se bode v prvo izkazoval, potrudil za nepremožne pripravljanke za učiteljstvo v tukajšnjem izobraževališči, ker se napravlja za-nje podporen zalog. Ker pa petje samo za koncert ne zadostuje, naprošeni so bili tudi še drugi faktorji, naj bi sodelovali, na pr. ital. filharm. društvo, pevski zbor ital. telovadskega društva in mestni župan kot predstojnik meščanske bande, umetnik Krežma, violonist Frontalli iz Trsta, g. E. Windspach (umetnik na glasoviru) in gospodična Neugebauer iz Ljubljane. Udeležili so se koncerta samo zadnji trije. Najbolj demonstrativno je bilo to, da ni hotela dati mestna gosposka meščanske godbe, katero je bil župan poprej že vsaj na pol obetal. Ne vem, zakaj in kako se je polastila naših Italijanov misel, da nameravajo Slovenci napraviti slov. demonstracijo proti njim in proti ital. značaju (!) Goriškega mesta; zato so se začeli kujati. „Isonzo“, ki je poprej koncert naznanjal in meščane v gledišče vabil, ima zdaj dolgo razpravo o njem in navaja vzroke, zakaj da se ga niso meščani udeležili (kajti tudi kot poslušalci se ga niso udeležili premnogi meščani); vso krivico zvrča on na koncertni odbor, češ, da ne pozna pravil spodobnosti in da ni zgoraj imenovanih laških društev itd. za časa in kakor se tiče vabil. Bodi si temu, kakor koli, gotovo je to, da je bilo 26 lóž in veliko zaprtih klopí v partèru praznih. (Pri nas se klopi posebej plačujejo in vstopnina spet posebej; Lah! so tedaj ukupili prostore v klopéh, da so jih demonstrativno prazne pustili; tako tudi lože, kolikor so v njihovi oblasti.) Zdržali so se demonstracije nemški ljudje, na pr. Ritter, oficirji, uradniki in tisti laški meščani, ki imajo svoje posebne vzroke, da ne trobijo v vseh rečéh v ital. rog. „Isonzo“ trdi, da je bilo „meščanov“ (meščani so mu samo v mestu rojeni ljudje, če prav „i“-i) samo 40 v gledišči, vsi drugi da so bili gledišča ne vajeni tujci, to je, ljudje s kmetov. In res je imelo gledišče tisti večer nenavaden značaj; ali nedostojnega ni bilo čisto nič. Šteli so poslušalcev okoli 600. Vstopnina z darovi vred znaša blizu 500 gld.; čistega dobička je okoli 300 gld.; med temi pa 100 gld., ki jih je podaril znani tukajšnji dobrotnik Samuel grof Gyulai. — Kar se tiče koncerta samega, štel je program njegov 11 toček, med temi je pel „Slavec“ 5 kosov. Neugebauer-ica je pela nekaj nemškega in italijanskega. Namesti meščanske bande je igrala vojaška (z dovoljenjem divizijskega poveljništva v Trstu). Ploskanje je bilo gromovito; ponavljati je bilo treba dvoje kosov, „Domovini“ in (Zajc-ev) „V boj.“ „Slavčevih“ pevcev iz vse naše dežele je bilo 120. Težišče vse slavnosti 30. dec. u. l. nahajam jaz v tem, da zamorejo Slovenci toliko izurjenih pevcev skup spraviti (Lahi nimajo na kmetih skor nobenega) in drugič, da je bila prva „Slavčeva“ produkcija v — gledišči Goriškem. Kdor tukajšnje predsodke pozna, ve, kaj to pomeni. Da se je za omenjeni koncert gledišče prepustilo, imamo se zahvaliti g. Klodiču in pa namenu, v katerega se je „beseda“ napravila. — Še nekaj dodam, da je mestno starešinstvo v poslednji seji — ker ni hotelo bande za koncert dati — sklenilo podariti 50 gold. za podporni zalog za prihodnje učiteljice. „Isonzo“ pa pravi, da mislijo zdaj tudi Lah! napraviti neko zabavo za omenjeni zalog. Prav tako! — Povedali ste v zadnji številki „Novic“ l. l., da je g. Winkler postal dvorni sve-

tovavec. W. je, če se ne motim, prvi Slovenec, ki je kot političk uradnik do te časti in stopinje došel — došel v sedanjih časih! Gosp. Winkler je dika uradništva, on vzdržuje sè svojo umnostjo in delavnostjo tri vogle namestništva Tržaškega; njegova ponižnost in potrpežljivost je vsem znana. Dosedaj je bil g. Winkler „kultni minister“ za Primorsko. Ako zdaj — kakor gre soditi — ta oddelek zapusti, bode Primorska duhovščina imela vzrok, to premembo obžalovati. Še bi znal kaj povedati o g. Winklerji, kaj je na pr. že 15 let v Goriškem deželnem zboru, kaj je bil na Tominskem i. dr. r., ali — bojim se, da ne bi se mi očitalo, da že preveč znane reči ponavljam in pa — kaj bi g. minister Lasser rekel, če bi vse vedel? Zadovoljnost z imenovanjem g. Winklerja je na Primorskem občna; časniki različnih strank in narodnosti so jo izrazili; med drugimi tukajšnji „Eco del Litorale.“ — V sredo ponoči je prišel grof Chambord sè soprugo in družimi visokimi osebami. Dvor v Böckmannovem poslopji šteje 25 oseb. V petek večer je bil grof-kraljevič z gospó in 2 drugima gospodoma pri zahvalnici v Veliki cerkvi — po 31 letih spet v znanem mu oratarji. — Pretekle božične praznike so tukajšnji vojaki Weberjevega polka ponoči ljudi napadali in jih mnogo ranili. Jaz menim, da teh razuzdanosti niso krivi krotki slovanski Dalmatinci tega regimenta, ampak neki isterski in Tržaški Italijani nemirne krvi.

Iz Maribora 29. dec. (*Slomšekov spominek*.) Pred 10 leti začeto delo stavljenja Slomškovega spominka se bliža vendar enkrat svojemu izvršenju. Ožji odbor je sedaj v stanu poklicati občni zbor. Občni zbor za Slomšekov spominek je tedaj na 11. januarija ob 2. uri popoldne pozvan na zborovanje v novo najetih prostorih čitalnice Mariborske v Šramel-evi hiši. Vsled ustave od 15. nov. 1865, podpisane od dr. Vogrina, Jož. Jedličke, dr. Ulage in dr. Serneca, pozvani so 1) vsi dekanji na Slovenskem, 2) vsi predsedniki čitalnic, 3) vsi vredniki slovenskih časnikov in 4) drugi imenitni domorodci, na pr. Dav. Trstenjak, M. Glaser, Ig. Orožen, dr. Vošnjak, Čolnik, Šnirh, korvikar Pirc v Gorici, g. Simonič pri sv. Lovrencu in „Slovanska beseda“ na Dunaji.

Ožji odbor je pripravil ploščo nagrobno, ploščo za rojstni dom, sliko za steno pri krstnem kamnu v Ponkvi, krasen naris načrta za glavni spominek v gotiškem slogu od arhitekta Hartl-na in 24" visok model 5 1/2" visoke podobe Slomškove iz kararskega marmorja od g. Zajca v Ljubljani. Natančniši načrt objavimo prihodnjič.

Iz Kranja 2. jan. — Velicega narodnega in političnega gibanja ni sicer v našem mestecu, vendar popolnoma nismo še zadremali. Čitalnica naša, res, da le bolj životari kakor živí, al krivi tega niso toliko naši narodni mestjani, ampak le bolj ona apatija, ki je nasledek mršavih političnih časov, ki dušijo vse živahnjše gibanje, in ki kakor môra tlačijo narodno, družinsko, trgovsko, obrtnijsko in vsakoršno drugo življenje. Zato se zdihljejí vsacega poštenega domoljuba in patriota Avstrijskega strinjajo v jednem klicu: „libera nos Domine!“ Al pustimo te jeremijade; naj povem vsaj par veselih dogodeb. Koncem preteklega leta bile so nove volitve meščanskega odbora in potem volitev župana. Radujemo se, da imamo zopet gosp. Karola Šavnika na čelu mestne naše županije, moža, ki je ves sposoben za to opravilstvo, pa tudi sicer našemu starodavnemu geslu nepremakljivo zvest stoji. Veseli smo tedaj, da ga zopet imamo. Veseli pa tudi smo novega gosp. profesorja Glazerja na naši gimnaziji; hipoma si je občno spoštovanje pridobil. Ker pa ravno

o šolstvu govorim, naj povem, da po večletni navadi je tudi letos dobrotnik šolske mladine gospod Valentin Pleiweis iz Dunaja poslal obleke 12 revnim učencem in 12 deklicam, ki so bili pred božičem ž njo obdarovani, zraven njih pa tudi ni bilo pozabljeno 6 ubogih mestjanov, ki so tudi letos dobili to, kar prejšnja leta. Hvala blagemu rojaku, ki tudi v daljnem Dunaji ne pozabi rojstnega svojega kraja. — Prečastitega gospoda knezoškofa dr. Widmerja sicer malo vidimo, to pa vemo, da so zdravi in čvrsti — „procul negotiis“.

V Polju 30. dec. (Zahvala.) Blagorodni gospod Valentin Krisper je podaril našim šolarjem petdeset lepo vezanih letnikov Tomšičevega „Verteca“ in nekaj zvezkov „ABC v podobah“. V dolžnost si torej štejem, da se blagemu dobrotniku za ta prelepi dar v imenu šolske mladine pristrčno zahvalim.

Blaž Kuhar, učitelj.

Iz Ljubljane. — Če bode toliko zmešnjav celo leto, kakor jih je bilo prve dni, moralo se bo leto 1876 imenovati „léto zmešnjav.“ Mislimo, da čestiti naši čitatelji tukaj in drugod lahko uganejo, kaj menimo s temi besedami: novo mero in vago namreč. Na trgu, v prodajalnicah, v mesnicah itd. je bila taka zmešnjava in toliko zmot, da je groza. Radovedni smo, kedaj da pridemo s to novotarijo v red. In čudno, da vlada, katera zahteva ostro izpeljavo svojega ukaza, ga je sama zanemarila v lekarnicah, kajti farmakopea vredjena po novi vagi, pride menda še le proti koncu prihodnjega meseca na svetlo. In ravno v lekarnicah je poravnava nove vage s staro jako važna.

— (Iz seje družbe kmetijske 2. dne t. m.). Pod predsedstvom barona Wurzbacha je subvencijski odbor obravnaval v tej seji nekatere stvari, ki se tičejo razdelitev državnih podpór za leto 1875. Gospod dr. Poklukar je poročal o podpori za planinarstvo, za katero je še 538 gold. zaklada, in sklenjeno je bilo, da sirarski družbi v Nomeni in Nemškem Rovtu dobite vsaka po 200 gold., sirarska družba Ravne pa, ki je dobila državno premijo s 300 gold., dobi še 78 gold. podpore, marljiva gospodarja Stare in Medja pa vsak po 30 gold. za napravo hlevov na planini. Z veseljem je odbor iz pisma Dunajskega trgovca gosp. Mataja, ki ga je poslal stvarniku sirarskih Bohinjskih družeb, gosp. župniku Mesarju, izvedel zagotovilo, da se Bohinjskemu siru odpira vesela prihodnost. — Gosp. P. Kozler je poročal o razdelitvi podpore za sadje in vinorejo, za katero je odbor od ministerstva prejel 600 gold. in se oglasilo nad 30 prošnikov. Odbor je v današnji seji odločil le načelo, da do podpore ne morejo posamesni gospodarji pravice imeti, ampak le ljudske šole in pa občine, ker po tej poti podpora koristna postane za obširneje kroge; — z zahvalo je bil pri tej priliki zaslišan nasvêt nekega učitelja: naj odbor skrbi za to, da bode zbirka večega vrtnarskega orodja, ki se šolam daruje, iz dobrega materiala narejena. Gosp. odbornik Šolmajer je prevzel nalog za zložbo dobrega orodja in v prihodnji seji bo gosp. odbornik Detela v imenu dotičnega odseka nasvete stavil za razdelitev omenjene podpore. — Gosp. dr. Bleiweis poroča o razdelitvi Lacherjevih čebelarskih podob; sklenjeno je bilo, da ljudski šoli v Vodícah in Št. Jerneji, kjer je veliko čebeloreje, dobite take podobe. Dalje poroča dr. Bleiweis o razdelitvi onih 300 gold., ki so še ostali za podporo pri napravi vodnjakov; sklep je bil, da županija Parje in Vrabče dobite vsaka po 100 gold. podpore in sicer po 50 gold. vsaka koj, ko podpišete zavezo, da se bo skrbelo za dobro ohranitev vodnjaka, družih 50 gld. pa potem, ko bosta vodnjaka dodelana. O prošnji Anžiške županije za podporo pri napravi vodnjaka na

Vrhu Zagorske fare se bode sklenilo še le potem, ko odbor dobí poročilo, da je vodnjak ondi res potreben, in se bode tudi dobro ohranil, kedar bode narejen. — Prošnji kmetijske podružnice Metliške o zadevi Lukasove sadne sušilnice in pa vinske pumpe se rešite potem, ko bode podružnica odboru dala še nekatera potrebna pojasnila.

Konečno se je odbor razvrstil v 5 odsekov in vsak odsek si svojega prvomestnika volil. — Naj dostavimo še to, da je gosp. predsednik baron Wurzbach s pristrčno novoletnico do gosp. odbornikov začel današnjo sejo, želeč, da ista lepa sloga, kakor preteklo leto, bi kraljevala tudi to leto v vseh obravnavah odborovih, in da bi novo leto kmetijstvu sploh milejše bilo memo preteklega.

— Častni kanonik in profesor bogoslovja dr. Klofutar je imenovan za uda deželnega šolskega sveta. Tako ima cerkev zdaj v tem zboru oba zastopnika iz vrste pristnih ustavovernikov, nemška „Schulzeitung“ pa iskrena zagovornika svojih načel. „Herz! was verlangst du mehr?“

— (Čitalniški odbor) je po novih volitvah se v seji 3. dne t. m. ustanovil tako, da si je za podpredsednika izvolil g. dr. Zupanca, za tajnika g. J. Pfeiferja, ostali odborniki pa se v odseke razvrstili. Sklenjen je bil v tej seji tudi program pustnih veselí, in sicer tako, da čitalnica napravi 4 plesalne vaje, namreč 9., 15., 22. in 29. januarija, — plese pa 3, namreč 2. februarija (Vodnikova svečanost) z veliko „besedo“ in pa 13. in 20. februarija. Enoglasno se je razodela želja, naj bi se med družimi plesi v narodni čitalnici ne pogrešal národni „kolo“. Gosp. odbornika Juvančič in Jeločnik sta drage volje prevzela ravnateljstvo plesov.

— (Katoliško-rokodelsko društvo) je na mladega leta večer imelo svojo navadno božičnico. Zbralo se je bilo v prijazno razsvitljenih ter primerno okinčanih društvenih prostorih, kjer so stale tudi lepe jaslice in bogato obloženo božično drevesce, obilno število prijatlov rokodelskega stanú. Veselica se je pričela z božično pesmijo; potem je pozdravil mnogozaslužni in za društvo ves vneti predsednik preč. g. J. Gnezda nazoče občinstvo ter v primernem nagovoru razkladal božično veselje in pomen božičnega drevesca. Zdaj pa so sledile deklamacije in pesmi. Burkasta novoletnica je provzročila mnogo smeha; prelepa pesem „popotnica banovcev“ morala se je pa na vseobčno željo občinstva ponavljati. Vsa hvala zato gre preč. o. Angeliku, ki družbenike neutrudljivo podučuje v petji. Vesela igra: „Zdaj gre sem, zdaj pa tje“, je bila vseskozi zabavna, pa tudi dobro igrana. Tombola z lepimi dobitki je skončala prijazno veselico. — Kako koristna, da, neogibno potrebna so rokodelska društva na katoliški podlagi posebno današnje dni, to pač vsak pošten človek sprevidi in čuti. Taka društva dajó rokodelskim pomočnikom priliko po potrebi se izobraževati, a tudi pošteno se razveseljevati; ona ohranijo med njimi katoliški duh ter jih napeljujejo k poštemu življenju. Iz tacihi mladih rokodelcev bodo pozneje pošteni mojstri in krščanski družinski očetje. Hvala tedaj vsem domoljubom, ki vzdržujejo ta zavod in ga podpirajo, da se obdrži na trdnih nogah v kljub vsem protivnim navalom sedanjega časa!

— (Silvestrov večer) v gornjih prostorih Ljubljanske čitalnice je bil prav živahen, kakor druga leta. K temu so izdatno pripomogli pevci pod vodstvom g. Stöcklna zlasti s komičnimi zbori: „Laška salata“, „Srečni zakon“ in „Vožnja po železnici v Bled“; v zadnjem so pevci izvrstno posnemali s priprostimi instrumenti (krožniki, stoli itd.) železniški ropot; občinstvo je smeha kar pokalo. Po „loteriji“ je sreča več lepih dobitkov med

občinstvo razdelila. Tako se je končalo staro leto v prijetni veseli družbi, za kar gre hvala v prvi vrsti čitalnišemu odboru in pevcem pod vodstvom g. Stöcklina, v drugi vrsti pa tudi gostilničarju g. Tanku, ki si z dobrim vspehom prizadeva vstrezati željam gostov. — Gosp. Nolli je v imenu Zagrebškega „Sokola“ poslal telegrafičen pozdrav.

— (*Slovensko gledališče.*) Jutri na sv. treh kraljev dan se bo kazala burka „Čevljarska učenca“, v kateri ima naš komik gosp. Kajzelj jako hvaležno nalogo. Zato se je nadjati polnega hrama.

— (*Nemškemu gledališču*) kljenka! Podvzetnik njegov Schwabe, s toliko glorijo v jeseni sprejet, je s koncem leta popustil ravnateljstvo, češ, da zaradi deficita ne more nadalje ravnati gledališča. To je bil vdarec z jasnega neba na nemški „teater-comité“ in vstal je velik hrup v Izraelu. Načelnik komite-a je leta od Poncija do Pilata, kazinarji so vtikali glave skupaj, kakor ovce, kedar grmi, in tudi deželni odbor je moral vmes seči. Sklep je neki zdaj ta, da „teater-komité“ vzame ravnateljstvo v svoje roke, — da bivšega trgovca Žigona postavi na čelo artističnemu vodstvu, — da se operisti razpustijo, in one nedelje, ko ima dramatično društvo slovenske predstave zvečer, bode popoldne nemško gledališče — ako ne bo dramatično društvo, do česar ima pravico, protestovalo zoper tako očitno motenje svojih večernih predstav. Mnogo meščanov smo gledé na ta gledališki „krach“ slišali vprašati: čemu neki so vsi kontrakti, če tudi desetkrat na tanko sitice dejani, s takimi ljudmi, ki denar za prodane deželne lože v svoj žep vtaknejo, — ki abonement na zaprte sedeže za celo sezono prodajo, za gledališče najbolji čas do pusta za svojo korist porabijo, potem pa revne svoje igralce popustivši gredó rakom zvižgat? Vpraša se pa po pravici tudi še to: ali je ugodno za deželno gledališče, da se kak tako imenovani „teater-komité“ polastuje pravic, ki gredó le deželnemu zastopu, in da on, če tudi nabere nekoliko podpore podvzetniku, drega in sega vmes kakor „Staat im Staate“, in da — kriv ali nedolžen — pride na sum, da nemški podvzetnik, izprva volján kakor maslo slovenskemu gledališču, mu potem raznotere zapreke stavi, kakor jih je stavil žid Schwabe z židovsko svojo kolonijo?

— (*Pobirki iz časnikov.*) Goriški „Glas“ naznanja v zadnji številki lanskega leta, da z novim letom neha izhajati. Vzrok temu je „sprava“ Staro- in Mladoslavencev na Goriškem, kateri bodo imeli za naprej le en list, „Soča“, ki se bo skupnemu načelu primerno spremenila ali poboljšala. Vse to je prav veselo, ako bi bilo v resnici tako, kakor se vidi. Al v isti številki „Glasa“ nahajamo nek „program“, ki je bil podlaga „spravi“, in v tem besede, ki se nam — ne moremo drugače reči — čudne zdé. Po pogodbi „sprave“, katero so možje obojne stranke podpisali, imate nehati obe dosednji politični družbi „Gorica“ in „Soča“ ter vtopiti se v novo, „Sloga“ imenovano, ki pa se ne vtika v strogo verske zadeve in ne bode nič učinilo, kar bi znalo žaliti slovenskemu narodu priljubljeno vero.“ To društvo bo izdajalo list „Soča“, čegar vredništvo se zaveže, „da list „Soča“ nima razpravljati cerkvenih ali verskih vprašanj, in toraj nima delati propagande za vero, za njene zavode ali za duhovenski stan (!); na drugi strani pa tudi ne sme kritikovati (!?) vere, njenih zavodov ali duhovenskega stanú.“ V tem ima biti list „popolnoma objektiv“, se ne bo „potezal za taka vprašanja“ itd., ampak prinašal „duhovenske spremembe kot gola fakta“. Da bo vse to tako, „to bode nadzoroval poseben odbor štirih udov in sicer dveh po-

svetnih in dveh duhovniških.“ Dobro, al kako bo vse to šlo! Mi si tega — naj nam „spravljeni“ Goričani ne zamerijo — ne moremo prav misliti. Krog verskih vprašanj se bo tedaj sukala „Soča“ kakor mačka krog vrele kaše; kdo pa bo branil „slovenskemu narodu priljubljeno vero, njene zavode in duhovenski stan“ sovravnih napadov? Iz „pogodbe“ je le toliko razvidno, kdo se za vse to ne bo brigal, namreč „Sloga“ in njen list „Soča“. Čudno, da se Goriška „stara“ in „klerikalna“ stranka tako „auf Gnade und Ungnade“ podá! Ne zamerite, gospôda, če po vsem tem vprašamo: Kako mislite voziti na tem poti, ne da bi koga povozili in se vendar kam pripeljali? Mi Vam želimo lepo vreme in mnogo sreče!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Uradna „Wiener Zeitg.“ razglasa finančno postavo za leto 1876, po kateri državni stroški za Avstrijo znašajo 403 milijone 170.570 gold., dohodki pa so prevdarjeni na 372 milij. 702.342 gld., tedaj primanjkuje 30 milij. 468.228 gold. Da se deloma odstrani ta primanjka, bo finančni minister za 11 milijonov novega dolga naredil, za ostalo primanjka pa bode skrbela posebna postava. Po takem zmiru novi dolgovi!

— Državni zbor se zopet začne 11. dne t. m. Načrt novih železnic, postava o plači duhovnov (congrua), postava o živinskih kugah, postava, po kateri ima vsak okraj dobiti svojega c. k. okrajnega zdravnika, ki se bodo razdelili v niže in višje okrajne zdravnike, in družega več pride v tem zborovanju na vrsto.

— „Uboga Avstrija!“ — tako moramo koj o pričetku novega leta zopet zaklicati — v dvojnih kleščah si! Od ene strani komandira jo Bismark, ki zahteva, da po njegovi trmi se morajo v Avstriji ministri taki nastavljeni, ki gredó po Pruski „gebundener Marschroute“, kakor je unidan o Schmerlingovi afairi „Prov. Corr.“ očitno ukazala, — od druge pa komandirajo jo Magjari. Ali ni to ogromna predrznost, če si upa Tisza reči: „dokler bom jaz minister, ne bo se ne zgodilo, da bi se brez dovoljenja Ogerske vlade ravnalo z Avstrijsko-ogersko armado, kakor bi se na Dunaji hotelo.“ Je li Tisza vojni gospod in kralj? — In najnovejša čudna prigodba je ta, da so o božiču imeli Ogerski ministri na Dunaj priti zaradi važnih razprav, pa jih ni bilo; šli so potem naši ministri v Pešt, al opravili niso nič. Zarad tega je celó oficiozni „N. Fremdenbl.“ ves zbežan in pravi, da utegne vse ministerstvo pasti.

Kako pa Bismark in Magjari v pristréni prijaznosti pod pazduho postopajo, kaže telegram iz Dunaja v „Politiki“, da se v finančnih krogih govori, da se Magjarom Pruski denar ponuja za napravo samostojne denarne banke.

Iz Turškega bojišča je bilo vnovič slišati o velikih zmagah ustajnikov v Hercegovini. Srbska in Črnagoraste se neki bolj sprijaznili, Črnogorski knez je naznanil Ruskemu caru, da je njegovo življenje in prestol v nevarnosti, ako ne napové Turkom vojske.

Za Hercegovinske pribežnike je daroval gosp. Janez Janc 5 gold. 80 kr.

Popravek. V zadnjem listu lanskega leta na strani 431. pri dohodkih čitalnice namesti 4800 gold. 51 kr. beri: 4008 gold. 51 kr.